

Jihočeská univerzita v českých budějovicích
Teologická fakulta
Katedra systematické teologie

Mgr. František Štěch, Th.D.

Kněžská 8
370 01 České Budějovice

Tel. +420 387 773 528

E-mail: stechf@tf.jcu.cz

Posudek oponenta diplomové práce

Název: **NÁBOŽENSKÁ DIMENZE ČLOVĚKA – MOŽNOSTI A ZPŮSOBY ROZVOJE
DUCHOVNÍ SLUŽBA V ARMÁDĚ ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor: **Bc. Roman Varga**

Diplomová práce pana bakaláře Romana Vargy nazvaná „**NÁBOŽENSKÁ DIMENZE ČLOVĚKA – MOŽNOSTI A ZPŮSOBY ROZVOJE DUCHOVNÍ SLUŽBA V ARMÁDĚ ČESKÉ REPUBLIKY**“, předložená v rámci studia oboru „Pedagogika volného času“ na Katedře pedagogiky je kromě úvodu a závěru rozčleněna celkem do dvanácti kapitol. První z nich se zabývá přítomností duchovních v armádách obecně. Poněkud nesourodě jsou zde uvedeny různé příklady od dávných Aztéků až do druhé světové války. Sama přítomnost duchovních v různých armádách, různých kultur a časů by byla zajímavým tématem pro závěrečnou práci, uvedené příklady na tomto místě působí značně zkratkovitě, ale na druhou stranu jsou dobrým ilustrativním uvedením do tématu. Nemohu se však zbavit dojmu, že by místo celé 1. kapitoly stačilo uvést několik vět o tom, že přítomnost duchovních ve vojsku byla vždy poměrně běžná, snad jen s výjimkou těch „socialistických“ v minulém století, jak autor na s. 10 správně zmiňuje.

Druhá kapitola specifikuje obecný úvod na příkladě duchovní služby u AČR od roku 1918 až do devadesátých let minulého století. Současnou situací se zabývá kapitola třetí, takže můžeme pozorovat poměrně logický tematický „zoom“. Autor práce se však nevěnuje jen prostému stavu věcí, ale hovoří rovněž o možnostech rozvoje, což velmi oceňuji. Čtvrtá kapitola se věnuje detailně popisu osobnostních a kvalifikačních předpokladů pro práci duchovního v armádě. Ukazuje, že požadavky jsou opravdu náročné a odpovídají charakteru zmíněného povolání. Splnění všech kritérií je základním předpokladem pro to, aby vojenský duchovní mohl správně a efektivně plnit svoji pastorační úlohu. Tou se zabývá kapitola pátá. Může zde autor doložit, o jakou literaturu opírá své tvrzení v pozn. 52 na s. 29? Jeho definice pastorační služby je poněkud vágní a postrádá své skutečně odborné zakotvení. Je škoda, že zde nedošlo k použití některé z mnoha odborných publikací vysvětlujících pojem pastorační služby. Realizační formy církve, které autor uvádí jako pilíře pastorační služby (s. 30-31) by si zasloužili také lépe teologicky zakotvit. Např. využitím odborné teologické literatury. To, že se tak neděje je s podivem.

Pedagogikou dospělých, jako jedním z úkolů vojenského duchovního se zabývá kapitola šestá. Vojenský duchovní by měl být v perspektivě předkládané práce rovněž tzv. andragogem. Jako takový neslouží jen věřícím, ale všem vojákům. Nejedná se zde jen o osobní rozhovory v případě nejasností týkajících se náboženství či duchovna, ale také o odborné vzdělávací semináře, které mohou vojákům pomoci orientovat se v prostředí, kde je např. dominantní náboženství, které jim není vlastní. Nejsm si však jist, jestli se v těchto

případech jedná o andragogiku jako takovou. Nespadá tato činnost spíše do oblasti náboženského vzdělávání? Tematikou volného času, resp. Místem volnočasového pedagoga v armádě se zabývá kapitola sedmá. Zde již mám pocit, že je práce poněkud tematicky přetížená. Má snad být vojenský duchovní také pedagogem (andragogem) volného času? Je zřejmé, že pedagog volného času by v armádě své uplatnění našel, ale má to být také role duchovního? O tom se v této kapitole nic nedozvídáme.

Osmá kapitola se od pedagoga volného času vrací ke kaplanovi a tentokrát jej uvažuje jako vojáka. Zejména se zaměřuje na problematiku subordinace vůči vyššímu velení. S tím souvisí i otázka konfliktu rolí (v perspektivě autora práce zejména té pastorační a vojenské), již se zabývá kapitola 9 a ukazuje velmi dobře jak je kombinace obou rolí citlivá. Silným argumentem pro přítomnost duchovních v armádě je zejména právo vojáků na „duchovní servis“ při výkonu jejich povolání. Zde je dlužno dodat, že autor zřejmě uvažuje vojáka, jako povolání a armádu nechápe jako výsledek splnění všeobecné branné povinnosti v případě vojenského konfliktu, ale jako profesionální těleso složené právě z profesionálů. Desátá kapitola se pokouší o popis souvislosti náboženství a ozbrojeného konfliktu. Domnívám se ale, že celkem 2 strany textu jsou málo pro to, aby se to podařilo. Při bližším ohledání obsahu textu na zmíněných 2 stranách musím konstatovat, že se má domněnka bohužel potvrdila. Jedenáctá kapitola práce podává přehled etických témat spojených s fenoménem armády. Postrádám však lepší propojení této kapitoly se zbytkem práce. Je zřejmé, že etické otázky jsou s armádou a její činností těsně spjaté, jak to ale souvisí s fenoménem duchovní služby v armádě? Tento aspekt přítomná kapitola neřeší a to je v kontextu celé práce podivné. Závěrečná kapitola 12 se věnuje otázce stresu a jeho důsledkům.

V celkovém pohledu lze říci, že autor práce dobře zpracovává fenomén duchovní služby u AČR, jeho teologické zakotvení se mu vydařilo již méně. Osobně se domnívám, že práce je tematicky přetížená a proto jsou některé její části zpracovány jen povrchně. Zde vnímám také hlavní rezervu předložené práce. Její rozsah vyhovuje všem požadavkům kladeným na tento stupeň kvalifikační práce. Co se týče splnění ostatních formálních požadavků, je práce kvalitní. Rovněž míra gramatických chyb a překlepů se mi jeví jako únosná. Práce je opatřena odpovídajícím seznamem použitých zdrojů.

Diplomová práce pana Bc. Romana Vargy, dle mého názoru, **splňuje požadavky kladené na tento stupeň kvalifikační práce.** Z toho důvodu ji, jako její oponent, **doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou velmi dobře.**

V Českých Budějovicích dne 26. 4. 2012

František Štěch

